

Chiquita Room

THE APPEARANCE OF A

DISTANCE

LOUIS PORTER
19.09.24 – 31.10.24

LA IMMESURABILITAT ENTRE NOSALTRES

Distància: entre nosaltres i les estrelles, entre tu i jo, nosaltres i la natura, dins de nosaltres mateixes, entre 1900 i ara, entre aquí i allà. La distància és una qualitat espacial (tan llunyana) i una qüestió de temps (tan antiga). Fa temps, la llum procedia d'una estrella llunyana i va impactar en paper fotogràfic. Ara aquella imatge té 100 anys i estem intercanviant mirades, imaginatives o d'un altre tipus. La distància es nega, però també es preserva.

Quina és la gran art de fer que les coses semblin més a prop? Les primeres càmeres apuntaven cap al cel – la lluna, el sol i les estrelles. Immòbils, com a efecte de la distància, els cossos celestials es dipositaven lentament com a impressions luminescents. El llunyà món exterior es projectava, emocionant, a prop d'un àlbum de fotos casolà: la lluna col·locada sobre un aparador. Se superava, així, la distància, però una cosa inassolible romania, de manera estranya i inquietant. El minuciós escrutini que l'ull de la càmera efectua del sol supera el de l'ull humà. Les estrelles, els punts brillants, les delimitacions del destí humà o els centellejos d'existència més enllà de les preocupacions mundanes, es capturen per a la reflexió. Walter Benjamin va dir sobre la fotografia primerenca que era auràtica. El rostre de l'ésser estimat, igual que el sol, apareix a través d'una boira de registres imprecisos, evocant una il·lusió espaciotemporal insondable.

Què és l'aura, en realitat? En les seves primeres anotacions sobre l'aura, escrites en un rebut de cafè de la marca San Pellegrino, Benjamin descriu l'aura com el retorn percebut d'una mirada a través d'una distància, sigui temporal o espacial, fins i tot entre éssers aparentment no relacionats¹. La distància pot ser salvada per la bondadosa mirada del col·leccionista, freqüentador de mercats ambulants i rescatador d'objectes rebutjats en la vorera. L'aura es manifesta quan una persona col·leccionista s'enamora de qualsevol objecte o fragment de inanimat, traient-ho del seu allunyament temporal i atorgant-li un nou espai. Aquests impulsos «anàrquics i destructius», com els defineix Benjamin en la seva ressenya *En lloança de la nina*, condueixen a l'ull somiador del col·leccionista cap a alguna cosa que ha estat rescatada en una «protesta deliberadament subversiva contra el típic, el classificable»². L'ull somiador de Benjamin s'endinsa en la distància cavernosa encapsulada en un objecte auràtic, «testimoni de la seva època». L'aura polsa en ulls eixamplats, «com si encara poguéssim percebre la brillantor d'una estrella extingida fa segles», ressenya finalment³. En altres llocs, Benjamin argumenta que l'aura s'ha atenuat en l'era moderna, expulsada per la tecnologia,

¹ Reproduït a *Walter Benjamin's Archive: Images, Texts, Signs*, ed. Ursula Mann et al, Verso, London, 2007.

² *Walter Benjamin's Archive*, p. 5.

³ Walter Benjamin, *Gesammelte Schriften*, vol. III, Suhrkamp, Frankfurt/Main, 1982, pp. 591-595.

però mai desapareix. Aquesta difuminació o aurèola persisteix en diversos llocs i moments: en el rostre daguerreotipat, en la zona d'exclusió al voltant d'una pintura a l'oli, en l'aura confitada i enllaunada d'una estrella de cinema o en el fals i fabulat carisma d'un dictador. La definició d'aura segons Benjamin es manifesta de manera més emblemàtica en l'experiència mil·lenària de la llum del sol en un dia d'estiu en la campanya, amb la mirada conscient de les condicions de la percepció, mentre se segueix el traç d'un horitzó a través de la boirina atmosfèrica o es discerneix l'ombra d'una branca sobre nosaltres mateixes.

Benjamin també va conjurar l'aura en experiments amb estupefaents. Els seus protocols d'haixix detallen el seu «ball de la raó»⁴. Des de principis de la dècada de 1920, es va proposar desafiar a la física il·luminista, mecanicista i matemàtica de Newton, que reduïa l'experiència a un punt zero⁵. Els experiments intoxicants inunden el llenguatge amb experiències distorsionades, creant neologismes per expressar textures poc comunes i no convencionals. El «pa d'ulls» és l'expressió que Benjamin va encunyar per a descriure pastissos tan perfectes que no necessiten consumir-se, i va reformular el «pâté de Lyon» com a «pasta de lleó»⁶. Aquesta poètica de l'experiència, desvinculada del temps i del lloc, afectava tant el jo, com al llenguatge i al món.

La distància auràtica, que abasta temps, espais i possibilitats contingudes en una experiència ampliada, valora les polaritats i els punts llunyans. És allò que no es pot tocar, però, sense la qual cosa només existiria el positivisme científic, les línies rígides, la modelització analítica i el mesurament. Els mantres racionals no veuen ni coneixen, sinó que aprehenen formes preestablertes. Alterada per l'aura, superposada, soscavada, minada per aquesta qualitat vaga, per un espaitemps que es trenca i manté simultàniament, s'albira l'incommensurable i immensurable.

Quan Michael Faraday va dur a terme els seus experiments amb una flama d'una espelma el 1848, encara era possible per a un científic evadir els protocols de la investigació científica racionalista. En les Conferències de Nadal en la Royal Institution, Faraday es dirigia a les nenes com «nosaltres, les filòsofes», delectant-les amb explosions i llums intermitents mentre explicava la combustió, el carboni en la zona luminescent i la funció oculta de l'hidrogen⁷. Quina ciència ara renúncia al típic i classificable en favor d'una cosa incontenible i incommensurable? Quines altres escales i esquemes de mesurament podrien aplicar-se? Theodor Adorno

⁴ Walter Benjamin, *On Hashish*, Harvard, Cambridge, Mass, 2006, p. 20.

⁵ Walter Benjamin, 'On the Program of the Coming Philosophy', *Selected Writings 1*, Harvard, Cambridge, Mass., 2004, p. 101.

⁶ Benjamin, *On Hashish*, p. 60/p.121.

⁷ Michael Faraday, *Course of Six Lectures on the Chemical History of a Candle*, Griffin, Bohn & Co, London 1861.

⁸ T.W. Adorno, *Hegel: Three Studies*, MIT, Cambridge, Mass., 1993, p. 100.

parla d'una ambició cartesiana, en la qual els «elements del coneixement» es fixen i identifiquen com si fossin fotografies⁸. Però, què és realment una fotografia?

El 17 d'abril de 1912, un eclipsi solar va passar per sobre de París. Eugène Atget va fotografiar les espectadores, amb els rostres il·luminats en una resplendor crepuscular, una exposició a la llum transitòria, tal com la fotografia és una breu exposició a la llum. Encara que Atget va desestimar aquesta fotografia com un simple document d'un esdeveniment climàtic, Man Ray la va utilitzar en 1926 per a la portada de *La Révolution surréaliste*. Alguna cosa ressonant va emanar d'aquest encontre entre masses i cosmos, amb raigs transportats a través de l'espai i la imatge travessant el temps. Paul Klee va veure aquest eclipsi solar i el va reinterpretar en una aquarel·la el 1918, dotant-ho d'una aura: el sol es nega, però la seva llum apareix com a una corona al voltant del forat negre de l'oclusió del sol. Quins altres encontres són possibles entre la immensitat del món i la petitesa de l'ésser? Quina escala podria mesurar-los? Quines petjades del temps futur es plasmen en les estrelles o es tracen en el palmell de la mà, llenguatges xifrats a penes emprats però accessibles a través dels somnis o gargots? Quan veiem el rostre de l'home a la lluna? Va ser mai fotografiat o només somiat i animat? Té el sol un rostre, o és el nostre rostre, tocat pels raigs que travessen la immensa distància fins a cremar-nos?

Esther Leslie

Professora d'Estètica Política a Birkbeck, Universitat de Londres

ACTIVITATS

Dijous 19 de setembre, 18 h.

Inauguració de l'exposició a Chiquita Room.

Dijous 19 de setembre, 16 h.

Divendres 20 de setembre, 12 h.

Dissabte 26 d'octubre, 12 h.

Performance en la qual Louis Porter produirà una petita col·lecció de llibres d'artista personalitzats inspirats en la idea de florilegi, la tradició medieval que combinava fragments per a formar antologies literàries.

Chiquita Room

C/ Villarroel 25. 08011 Barcelona
hola@chiquitaroom.com
Tel. (+34) 93 146 68 75
www.chiquitaroom.com